

- a. विवस्वन्नादित्यैष ते सोमपीथस्तस्मिन्मत्स्व ।
 b. अदस्मै नरो वचसे दधातन यदाशीर्दा दम्पती वाममश्रुतः ।

पुमान्पुत्रो जायते विन्दते वस्वधा विश्वाहारुप दधते गृहे ॥ ५ ॥

का° [१०. ४. ७.] उपाश्रुसवनेन मिश्रयति विवस्वन्नादित्येति । पाषाणेन दधि सोमं च मिश्रयेत् ॥ आदित्यदेवत्यम् । तमांसि विवासयति नाशयति विवस्वान् यदा विशिष्टं वसु धनमस्येति विवस्वान् मतौ ढिलोपश्छान्दसः तत्संबोधनं हे विवस्वन् हे आदित्य एष पात्रस्थस्ते तव सोमपीथः पातुं योग्यः पीथः पीथश्चासौ सोमश्च सोमपीथः पातव्यः सोमः आहिताग्न्यादिवात्पीथशब्दस्य परत्वम् [पा° २. २. ३७.] । तस्मिन्यातव्ये सोमे त्वं मत्स्व मद तृप्तौ तृप्तिं कुरु बहुलं हृन्दसीत्यदादिवाहपो लुक् [पा° २. ४. ७३.] ॥ का° [१०. ५. ४.] अदस्मै नर इत्येनमवेक्षते पत्नीति । पत्न्येनं पूतभृतं पश्येत् ॥ आशीर्देवत्या जगती नरदेवत्या वा द्वादशाक्षरचतुःपादा जगती । पत्नी वदति । हे नरो नेतारः ऋत्विग्यजमानाः आशीर्दा आशिषो ददति ते आशीर्दाः सुब्तोपश्छान्दसः (३.) आशिषां दातारो यूयमस्मै वचसे आशीर्वचनाय अदधातन अदिति सत्यनामसु [निघ° ३. १०.] पठितम् तप्तनप्तनयनाश्चेति [पा° ७. १. ४५.] मध्यमबहुवचनस्य तनादेशः अद्वां कुरुत आस्तिक्यबुद्धिं कुरुतेत्यर्थः मनुक्तमाशीर्वचनं भवद्भिः अद्वया धारितं तथैव स्यादिति भावः । किं तदाशीर्वचनमत आह यत् दम्पती जायापती पत्नीयजमानौ वामं वनीयं संभजनीयं यज्ञफलमश्रुतः प्राप्तुतः । किं च इहैव पुमान्युस्त्वधर्मसंपन्नः पुत्रः जायते किं च स च पुत्रो वसु धनं विन्दते लभते । अध अथेत्यर्थः निपातस्य चेति [पा° ६. ३. १३६.] संहितायां दीर्घः अथानन्तरं विश्वाहा विश्वानि च तान्यहानि च विश्वाहा कालाधनोरत्यन्तसंयोगः इति [पा° २. ३. ५.] द्वितीया राजाहः सखिभ्यष्टजिति [पा° ५. ४. ११.] प्राप्तस्य टच्प्रत्ययस्य वैकल्पिकत्वाच्छान्दसो वाभावः । अनन्तरं धने लब्धे सति विश्वाहा सर्वदा अरपः पापरहितः सन्गृहे स्वसदने दधते वर्धते नास्ति रपो यस्यासावरपः रपो रिप्रमिति पापनामनी भवत इति यास्कः [निरु° ४. २१.] ॥ आशीर्दा आशिषां दातारौ इति दम्पतिविशेषणं